

Muistio

27.11.2015

Koulun ja kirjaston yhteistyökokous

Aika: 27.10.2015 klo 15.15 – 16.45

Paikka: Pääkirjaston Mikkeli-sali

Osallistujalista liitteenä

1) Kokouksen avaus

Kirjastotoimenjohtaja Virpi Launonen avasi kokouksen toivottaen kaikki tervetulleeksi.

2) Ajankohtaista kirjastosta

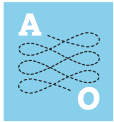
Kirjaston lapset, nuoret, koulu –tiimin vetäjä Mari Karvonen infosi lyhyesti kirjaston ajankohtaisasioista:

- Ryhmäkäynnit kuluvana lukuvuonna toteutetaan vielä entiseen tapaan, eli 2-, 4- ja 7-luokat vierailevat lähikirjastoissaan. Suositusaikataulu pääkirjastoon ja kaikkien kirjaston yhteystiedot löytyvät sivulta <http://kirjasto.mikkeli.fi/sivut/ryhmäkäynnit>. Em. luokkien opettajien toivotaan ottavan yhteyttä kirjastoon ja sopivan vierailusta.
- Yläkoulun lukudiplomit on uudistettu ja ne löytyvät sivulta <http://kirjasto.mikkeli.fi/sivut/lapset-ja-nuoret>
- Kirjastojärjestelmä on vaihtunut ja Mikkelin kaupunginkirjaston aineisto- ja lainatiedot löytyvät nyt Etelä-Savon kirjastojen yhteisestä Lumme-verkkokirjastosta. Myös jotkin käytännöt ovat muuttuneet, esim. lainaaminen onnistuu vain kirjastokortilla ja myöhästymismaksuja peritään myös lasten aineistoista, jos ne on lainattu aikuisen kortilla. Mukavia uudistuksia ovat varausmaksun poistuminen ja pidentyneet CD- ja DVD-levyjen laina-ajat.

3) Paikallisen ops-työn tilanne

Mikkelin perusopetuksen Ops-ohjausryhmän jäsen Leila Vahvaselkä kertoi paikallisen ops-työn tilanteesta, opsiin sisältyvästä laaja-alaisesta osaamisesta ja yhteistyöstä kirjaston kanssa. Ops-työn tilannekatsaus:

- Ops-ohjausryhmä on valmistelemassa yleisen osan kuntakohtaisia osioita ja OPS-ryhmä valmistelee oppiainekohtaisia osioita
- Koulut päättävät koulukohtaisen tuntijaon ja tekevät koulukohtaiset lisäykset

- Opetussuunnitelma lähtee lausunnolle kevätlukukaudella 2016 ja lautakunnalle hyväksyttäväksi keväällä 2016
- Opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1 – 6 luokilla syksyllä 2016 ja 7 – 9 luokilla porrastetusti syksystä 2017 alkaen.
- Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen on entistä tärkeämpää kaikissa oppiaineissa. Laaja-alaisen osaamisen sisältö tukee ihmisenä ja kansalaisena kasvamista ja sisältää aina tietoja ja taitoja, arvoja ja asenteita sekä tahtoa käyttää osaamistaan hyvää edistävällä tavalla.

Kirjasto on mukana opsissa koulun ulkopuolisena, pedagogisesti monipuolisena oppimisympäristönä (välineet, palvelut, materiaalit), joka mahdollistaa kokemuksellisten ja toiminnallistenkin työtapojen käytön. Opsin mukaan kirjasto auttaa myös tiedon hankkimisen, käsittelyn, analysoimisen, esittämisen, soveltamisen, yhdistelemisen, arvioinnin ja luomisen taitojen kehittämisessä, eli tukee tutkivaa ja ongelmalähtöistä työskentelyä. Laaja-alaiseen osaamiseen kuuluva monilukutaito on opetusta ja kirjastoa yhdistävä käsite.

4) Kirjastopolku ja uusi yhteistyösuunnitelma

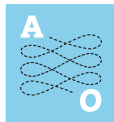
Kevään ja kesän aikana on työstetty uutta kirjaston ja koulun yhteistyösuunnitelmaa yhteistyössä äidinkielen ops-työryhmän kanssa. Suunnitelman sisältämää Kirjastopolkua ehdotetaan osaksi paikallisia esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmia. Hanketyöntekijänä toiminut Informaatikko Eija Nevalainen esitteli suunnitelman pääkohdat: kuinka kirjasto liittyy opsiin, millaisia taitoja kirjasto tukee ja kuinka yhteistyö organisoidaan. Tärkein yhteistyömuoto on "kirjasto-ops" eli Kirjastopolku, jossa määritellään uudelleen ne vuosiluokat, joiden puitteissa säännöllistä yhteistyötä tehtäisiin, eli esikoulu, 1-, 3-, 5-, 7- ja 9-luokat. Uutta Kirjastopolussa on myös kirjavinkkaukset ja monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin ehdotetut ilmiöprojektit.

5) Kirjastopolun ja yhteistyösuunnitelman kommentointi

Yhteistyösuunnitelmaan ja Kirjastopolkuehdotukseen on toivottu opettajilta kommentteja tässä kokouksessa tai sähköpostitse 15.11. mennessä. Yleisinä kommentteina tuli esille, että suunta yhteistyökuviossa ja uudessa suunnitelmassa on parempaan päin.

Keskusteltiin kuvataideopetuksen roolista mediakasvatuksessa, joka on yksi kirjastonkin tukemista taitoalueista. Esimerkiksi Kirjastopolkuun kirjoitettu ilmiöprojekti tarjoaa hyvät mahdollisuudet yhteistyöhön myös kuvataideopetuksen kanssa. Toinen vielä avoinna oleva yhteistyökuvio on Mikkelin Kulttuuripolun kanssa. Kulttuuripolun Valokuvakeskus-osio on sivunnut vahvasti kovalukutaitoa ja muita kuvakysymyksiä, kuten tekijänoikeuksia. On keskusteltu mahdollisuudesta irrottaa kuviin keskittyvä mediakasvatusluento omaksi osiokseen Kulttuuripolussa. Toteutuspaikkana voisi olla esimerkiksi kirjasto.

Erityisesti kommentteja pyydettiin "kirjasto-opetuksen taitomääritelmiin, eri vuosiluokille asetettuihin tavoitteisiin, kirjavinkkaussuunnitelmiin, ilmiöprojekti-ideaan, Kirjastopolun

MIKKELIN
KAUPUNGINKIRJASTO
· Etelä-Savon maakuntakirjasto

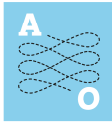
työnjakoon, tiedonkulkuun opetuksen ja kirjaston välillä sekä yhteistyökokouksen tulevaan rooliin. Kommentit näihin kysymyksiin ovat liitteessä 2.

6) Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 16.45.

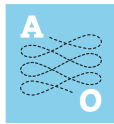
Kirjurina toimivat

Elina Nikola & Eija Nevalainen

Koulun ja kirjaston yhteistyökokouksen osallistujat

Brännare Tuula	Lähemäen koulu
Deufel-Kirjalainen Maarit	Urpolan koulu, valmistava opetus
Haikarainen Reeta	Kalevankankaan koulu
Hokkanen Marita	Kalevankankaan koulu
Ikonen Anneli	Ihastjärven koulu
Karvonen Mari	Mikkelin kaupunginkirjasto
Kosonen Anne	Mikkelin kaupunginkirjasto
Kuittinen Johanna	Urheilupuiston koulu
Kuronen Pauliina	Mikkelin Lyseon koulu
Lahtinen Eija	Moision koulu
Latvala Susanna	Kulttuuripalvelut
Launonen Virpi	Mikkelin kaupunginkirjasto
Nevalainen Eija	Mikkelin kaupunginkirjasto
Nikola Elina	Mikkelin kaupunginkirjasto
Pajunen Riina	Rouhialan koulu
Pietilä Annikaisa	Anttolan yhtenäiskoulu
Pirskanen Pia	Tuppuralan koulu
Pitkänen Ninni	Päämajakoulu
Vahvaselkä Leila	Kalevankankaan koulu
Valjakka Katja	Mikkelin kaupunginkirjasto

Liite 2

Kommentit uuteen kirjaston ja koulun yhteistyösuunnitelmaan ja opetussuunnitelmiin ehdotettuun Kirjastopolkuun

Kirjaston tukemat taidot

Kirjastolle löytyy opetussuunnitelmasta selkeä paikka laaja-alaisen osaamisen ja oppiaineiden tavoitteista. Yhteistyösuunnitelmassa on määritelty, että taidot, joihin kirjasto keskittyy, ovat peruslukutaito (lukemaan innostaminen), informaatiolukutaito (tiedonhankinnan ohjaus), medialukutaito (mediakasvatus), kirjastonkäytön taidot (kirjastonkäytön opetus) ja TVT-taidot (TVT:n käyttö em. ohjauksessa).

Taitomäärittely ei herättänyt kommentteja. Todettiin, että se toimii pääasiallisesti kirjaston ohjauksen suunnittelun ja työnjaon apuna.

Tavoitteet eri vuosiluokilla

Vuosiluokille määritellyt tavoitteet käytiin läpi taulukon "Suunnitelma Mikkelin kirjastopolun sisällöksi" avulla (<https://kirjastopolkumikkeli.wordpress.com/tietoja-2/>).

Tavoitteet eivät herättäneet kommentteja, mutta haluttiin tarkennusta siihen, kuinka kirjastokäynteistä sovitaan: ottaako yhteyttä kirjasto vai opettaja?

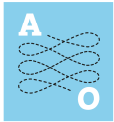
- Sekä nykyinen että suunniteltu käytäntö on, että kirjastosta tulee kaikille opettajille syksyn alussa tiedote, jossa muistutetaan tietyille luokille kuuluvista kirjastovierailuista.
- Pääkirjaston osalta on tehty alustava aikatauluehdotus, mutta muihin kirjastoihin ajankohdasta voi sopia vapaasti.
- Tarkoitus on, että opettaja ottaa yhteyttä lähimpään kirjastoon ja sopii vierailusta.
- Lähikirjastoilla saattaa olla omia käytäntöjä, eli esim. kutsuvat ja muistuttavat opettajia säännöllisesti.

Kirjastopolkusuunnitelman yhteydessä mainitaan verkkomateriaalin käyttö. Verkkomateriaalilla tarkoitetaan vapaasti saatavilla olevaa muiden kirjastojen ja mediakasvatustahojen tuottamaa oppimateriaalia, sekä itse tuotettua materiaalia, jotka kootaan Kirjastopolkusivustolle.

Kirjavinkkaus ja sen toteutus

Kouluille suunnattuja kirjavinkkauksia on toivottu enemmän ja Kirjastopolkuun onkin suunniteltu sellaiset 3. ja 7. luokille. Kommentteja kirjavinkkauksesta:

- Kirjavinkkauksille sopiva ajankohta voisi olla lukukausien alut. On todennäköistä, että esimerkiksi mahdolliset ilmiöprojektit ajoittuvat lukukausien loppupuolelle.
- Vinkkauspaikkana koulu vai kirjasto? Kirjastoa puoltaa:
 - o Aineisto on helpommin tavoitettavissa

- Mitä useampi käynti kirjastoon tulee, sitä parempi oppimisen kannalta, kun kirjasto tulee tutummaksi.
- Myös koulut, joilla on oma lähikirjasto, voisivat käydä pääkirjastossa, jossa on suurempi valikoima ja jossa voi viettää aikaa eri tavalla kuin monissa lähikirjastoissa.
- Mahdollisiin "massavinkkauksiin" löytyisi tiloja pääkirjastosta. Ajatusta useiden luokkien vinkkaamisesta kerrallaan ei pidetty mahdottomana.
- Keskustasta kauempana sijaitsevien koulujen vierailuissa kustannukset ovat ongelma. Tällä hetkellä kirjaston ajatus on, että kyläkoulut organisoidaan samaan malliin kuin tälläkin hetkellä, eli kirjastokäynnit liitetään esim. uimahallikäyntien yhteyteen.
- Muistutettiin myös vertaisvinkkauksesta, eli lasten opettamisesta vinkkaamaan toisilleen. Vertaisvinkkaus ei kuitenkaan sulje pois tarvetta kirjaston vinkkaukselle.
- Ylipäätään tärkeää olisi, että kirjasto tulisi luontevaksi, matalan kynnyksen paikaksi. Esimerkiksi Kalevankankaalla on järjestetty äidinkielen tunteja kirjastossa.

Ilmiöprojekti ja tiedonhankinnan oppiminen

5. ja 9. luokan sisällöksi kirjastopolulla on suunniteltu "ilmiöprojektiä", eli kirjaston osallistumista tiedonhankinta- ja tutkimustaitojen oppimiseen monialaisten oppimiskokonaisuuksien yhteydessä. Yhdeksi työ- ja yhteistyövälineeksi on ehdotettu "ohjatun tutkimisen" mallia, eli prosessikaaviota, joka jäsentää tutkimustyötä vaiheittain. Kommentteja ilmiöprojektista:

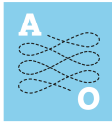
- Prosessikaavio ja tehtävän jakaminen osiin on hyvä.
- Hyvä on myös, että kaaviossa näkyy toisten tehtävien arviointi.
- Prosessikaavio helpottaa kirjastokäynnin tavoitteiden suunnittelua -> tiedetään, mitä lähdetään kirjastoon tekemään ja hakemaan.
- Aito tehtävä on motivoivampi oppilaille kuin että harjoiteltaisiin tiedonhakua jonkun esimerkin tms. avulla.
- Kirjaston sijainti vaikuttaa, jos kirjasto on lähellä, helpompi mennä.
- Aukioloajat ja muut luokat otettava huomioon kirjastokäyntejä suunniteltaessa.
- Kirjastosuunnistus mahdollisesti vaihtoehdoksi, jos ilmiöprojektiin ei mahdollisuutta.
- Toivottavasti lapsille tulisi matala kynnyks tulla kirjastoon ja löytäisivät myös kirjaston tapahtumat (ja myös järjestettäisiin tapahtumia lapsille/perheille) ja kirjastosta tulisi osa elämä.

Kirjastopolun työnjako

Yhteistyösuunnitelmassa on muistilistat koulun tai opettajan ja kirjaston tehtävistä ryhmien vierailuja varten. Tehtävien todettiin olevan ok.

Tiedonkulku / Kirjastopolkuv sivusto

Tärkein tiedotusväylä koulun ja kirjaston välillä on Kirjastopolkuv sivusto. Kirjastopolkuv sivuston luonnos on osoitteessa <https://kirjastopolkumikkeli.wordpress.com>. Sivuston tarkoitus on olla opetuksen ja kirjaston yhteistyöalue, jossa näkyy Kirjastopolun sisältö, aikataulut, yhteystiedot ja oppimateriaalit. Luonnoksesta voi lähettää kommentteja osoitteeseen eija.nevalainen@mikkeli.fi. Kommentteja sivustosta:

MIKKELIN
KAUPUNGINKIRJASTO
· Etelä-Savon maakuntakirjasto

- Voisi toimia myös yleisenä tiedotusalueena, esimerkiksi kirjaston piirustuskilpailuista, tapahtumista tms. Sieltä saisi ohjeistukset tulostettua tms.
- Toivotaan vinkkejä kouluilta vapaasti verkosta löytyvistä sopivista tehtävistä yms., joita voisi linkittää Kirjastopolun sivuille.

Kirjastopolku-sivuston lisäksi on suunniteltu erillistä julkaisualustaa oppilaiden Kirjastopolkuun liittyville töille.

Tiedonkulku / kirjastoyhdyshenkilö koululla

Keskusteltiin myös siitä, auttaisiko tiedonkulkua, jos kouluilla olisi kirjastoyhdyshenkilö, ja huomattiin, että monessa koulussa sellainen onkin, *mutta tieto yhdyshenkilöstä ei ole tullut kirjastoon saakka*. Tietoa yhdyshenkilöstä on hankala päivittää kirjaston suuntaan, ei välttämättä muista "ilmoittautua" kirjastolle

Koulun ja kirjaston yhteistyökokous

Tarkoitus on, että syksyisin järjestetään edelleen koulun ja kirjaston yhteistyötapaaminen, mutta sille pyritään luomaan selkeämpi rooli. Vaihtoehtoja:

- Kirjastopolkuun keskittyvä. Voisi olla esimerkiksi alkuinfo opettajille, jotka tulevat kirjastoon sinä vuonna, esim. yksi opettaja / koulu tai luokka-aste.
- Ilmiöprojektin aloitustapaaminen. Ilmiöprojektiin kaivataan varmasti ohjeistusta, voisi olla myös yhteistyökokouksen rooli.
- Jos liian yleinen, kukaan ei välttämättä koe omaksi jutukseksi.